

Araştırma Makalesi

Mevsim Yenice'nin Öykülerinde Yalnızlık

Loneliness in Mevsim Yenice's Stories

Yasin YAVUZ¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, yyavuz@29mayis.edu.tr

Öz: Yalnızlık teması, bireyin toplumsal yapı içindeki konumunu sorgulayan temel izleklerdendir. Bahsi geçen kavram yalnızca fiziksel bir tek başlılık hâli olarak görülemez, aynı zamanda, iletişimsizlik, aidiyet yitimi ve arayışı ile duygusal kopuşu da içerir. Gündelik yaşamın hızlanması, aile yapısındaki dönüşüm ve bireyselleşmenin artışı, karakterlerin iç dünyasında derin bir yabancılaşma duygusu oluşturur. Öykülerde yalnızlık çoğu zaman suskunluk, iç monolog, dar mekân tasvirleri ve açık uçlu sonlar aracılığıyla estetik bir biçime kavuşturulur. Böylece yalnızlık, hem tematik bir odak hem de anlatısal bir strateji hâline gelerek, modern bireyin kırılğanlığını ve dünyayla kurduğu mesafenin niteliğini görünür kılar ki Mevsim Yenice (1985-...)'nin öyküleri de buna örnektir. Yenice; *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi* (2017), *Bilinmeyen Sular* (2019) ve *Fil Gözü* (2024) adlı eserleriyle 2010 sonrası Türk öyküsünün önemli isimlerinden birisi olmuştur. Yazarın üç eserinde de bu temayı kullanır, dahası, metni onun üzerine temellendirir. Yenice'nin öykü kişileri yalnızlığı çeşitli şekillerde deneyimler. Onun öykülerinde yalnızlık duygusu aile içi sorunlardan, yaşlılıktan veya modern zamanın aşırı bireyci tutumundan oluşabilmektedir. Kahramanlar bu duyguyla her zaman başa çıkmaya çalışır ama bunu hep başaramazlar. Öykülerdeki kimi mekân ve nesneler de yalnızlığı çoğaltan ya da hissedilir kılan olgular olarak belirir. Bu çalışmanın ana ereği Yenice'nin öykülerindeki yalnızlık temasının yansımalarını çözümlemek ve yazarın öykücülüğündeki yerini açıklamaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Yalnızlık, *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*, *Bilinmeyen Sular*, *Fil Gözü*.

Atıf: Yavuz, Y. (2026). "Mevsim Yenice'nin Öykülerinde Yalnızlık". *Edebî Eleştiri Dergisi*. 10(2): 704-715.

DOI: 10.31465/eeder.1940620

Geliş/Received: 30.04.2026

Kabul/Accepted: 18.08.2026

Yayın/Published: 27.10.2026

Abstract: The theme of loneliness is one of the fundamental strands through which the individual's position within the social structure is questioned. It cannot be understood merely as physical solitude, it also encompasses lack of communication, loss and pursuit of belonging, and emotional detachment. The acceleration of everyday life, transformations in family structure and increasing individualization generate a profound sense of alienation in the inner worlds of characters. In short stories, loneliness is often rendered aesthetically through silence, interior monologue, confined spaces, and open-ended endings. Thus, it becomes both a thematic focus and a narrative strategy, revealing the vulnerability of the modern individual and the distance they establish from the world. The short stories of Mevsim Yenice (1985-...) exemplify this tendency. With *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi* (2017), *Bilinmeyen Sular* (2019) and *Fil Gözü* (2024), Yenice has become a significant figure in Turkish short fiction since the 2010s. She employs loneliness in all three works and, more than this, builds her narratives around it. Her characters experience loneliness in various forms, arising from family problems, old age, or the excessive individualism of modern life. Although they attempt to cope with this feeling, they do not always succeed. Certain spaces and objects also emerge as elements that intensify or make loneliness perceptible. This study aims to analyze the manifestations of loneliness in Yenice's short stories and to examine its place in her short story writing.

Keywords: Loneliness, *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*, *Bilinmeyen Sular*, *Fil Gözü*.

Extended Abstract

Mevsim Yenice is one of the prominent writers of Turkish short fiction since 2000. What makes Yenice, who has published three short story collections to date, *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi* (2017), *Bilinmeyen Sular* (2019), and *Fil Gözü* (2024), worthy of academic study is the presence of similar concerns across all three works and their capacity to be brought together around a common issue. This issue is the persistent treatment of the theme of loneliness. Yenice places this feeling at the center of all her stories and shapes her narratives around it.

Although *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi* is Yenice's debut collection, its thematic coherence, achieved with considerable mastery, and its plain Turkish are sufficient grounds for regarding her as a significant figure in contemporary Turkish short fiction. All her protagonists speak in the first person, and their utterances constitute the introspective questioning of a solitary mind. To put it more clearly, the stories are inward cries of distress arising from problems, anxieties, and struggles that cannot be articulated outwardly or expressed in a powerful voice.

Yenice's second work is entitled *Bilinmeyen Sular*. Although the author makes less use of the simple language of her first collection, including its occasional reliance on irony and comedy, she nonetheless retains these elements. The collection comprises ten stories and, in terms of subject matter, constitutes a continuation of the first. Despite its title, *Bilinmeyen Sular*, its protagonists experience emotions with which they have become much more familiar through the experiences depicted in the author's first book. As in the first collection, there are no protagonists who resist their circumstances and struggle against them. Instead, the stories feature more passive figures who accept the adversities of life. Perhaps for this reason, the stories are considerably shorter, and the characters tend to function as two complementary figures. Indeed, most of the stories feature two characters, one of whom serves as the narrator, and neither a fully developed plot nor a clearly defined situation can be identified in their entirety.

Fil Gözü (2024) is the author's third collection. In this work, Yenice focuses on the voids in human life and explores the loneliness that emerges from them. The collection's most significant achievement lies in the author's ability to powerfully portray the deprivation experienced in adulthood by individuals who were neglected by their families in the past, as well as the void created by this deprivation. Indeed, this sense of emptiness recurs in almost every story, functioning much like a leitmotif.

As can be seen, loneliness has been a recurring phenomenon in Mevsim Yenice's short stories from her debut collection onward. In *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*, loneliness is a condition to be resisted and overcome. The protagonists are aware of their loneliness and attempt to transcend it. Read as a whole, almost every story in the collection foregrounds individuals who recognize their loneliness and strive to overcome it. In *Bilinmeyen Sular*, by contrast, loneliness has become a familiar phenomenon, one that is accepted within certain limits. Yenice seems almost to have taken a snapshot of loneliness in this collection. Nearly all the protagonists express the same feeling in the same voice. Loneliness appears to have neither a gender nor an age. In *Bilinmeyen Sular*, loneliness has only a voice, and that voice is shared by everyone. It is a sorrow that contains a measure of mature acceptance. The word that most clearly characterizes *Fil Gözü* is *emptiness*. Whereas loneliness was once an experience lived through in the past, it now manifests itself as a sense of emptiness in the present. The protagonists experienced loneliness or othering at some point in their lives, but they have only been able to confront the problems these experiences engendered at a later stage.

Furthermore, the origins of loneliness in Yenice's stories are shared, and they can be clearly traced to the family. Yenice repeatedly foregrounds the family, identifying it as the source of all problems. Indeed, almost all her lonely protagonists are individuals who were unloved, othered, beaten, abandoned, or oppressed during childhood. The adult characters, meanwhile, have either been unable to establish harmonious relationships or have sacrificed their own lives because of an excessive sense of belonging or responsibility, ultimately finding themselves alone. Both situations are among the problems frequently encountered by the modern individual.

In conclusion, the theme of loneliness occupies a central position in a substantial proportion of Mevsim Yenice's short stories, and the narratives are structured around it. Disruptions in communication between characters, alienation within the family, the loss of social belonging, and individual withdrawal into the self constitute the principal sites of conflict in the narratives. In this context, loneliness is not merely a recurring theme; it also assumes a structural function, determining the construction of events, the trajectories of characters, and the elements of tension within the narrative. This function is among the most distinctive features of Yenice's short fiction. This article examines the phenomenon of loneliness through Yenice's three published collections. The study concludes that, in her stories, loneliness functions as a constitutive element in the production of meaning.

Giriş

Son dönem Türk öykücülüğü küreselleşme, dijitalleşme ve toplumsal dönüşümlerin etkisiyle tematik ve biçimsel açıdan belirgin bir çeşitlenme göstermiştir. Bu dönemde öykü, klasik olay örgüsüne dayalı anlatı yapısından uzaklaşarak parçalı kurgu, iç monolog, bilinç akışı ve çoklu anlatıcı gibi tekniklerin kullanıldığı daha deneysel bir anlatım anlayışına yönelmiştir. Kentleşme, göç, kimlik krizi, aidiyetsizlik, yalnızlık ve toplumsal cinsiyet meseleleri öne çıkan temalar arasında yer alırken bireyin iç dünyasına yönelen psikolojik derinlik, anlatının merkezine yerleşmiştir. Özellikle 2000'li yılların başından itibaren görünürlük kazanan genç kuşak öykücüler, dergi kültürü ve dijital mecralar aracılığıyla alternatif bir edebî kamusalılık üretmiş, böylece öykü hem içerik hem de dolaşım kanalları bakımından dönüşüme uğramıştır. 2010 sonrası Türk öyküsü, bir yandan 1950 sonrası birey merkezli anlatı geleneğini sürdürürken, diğer yandan metinlerarasılık, ironi ve türler arası geçişlerle postmodern anlatı imkânlarını yeniden yorumlayan dinamik bir estetik arayış içinde konumlanmaktadır.

Umberto Eco (2011: 7), ilk romanı *Gülün Adı*'nı yayımladığı günden tam yirmi sekiz yıl sonra kaleme aldığı denemesine, *Genç Bir Romancının İtirafı* adını verirken kendisini o güne kadar beş romanı yayımlanan ve ilerleyen yıllarda pek çok romanı yayımlanacak olan genç ve kesinlikle umut vaat eden bir romancı olarak tanımlar. Benzer şekilde Yenice, çok genç fakat tüm eksiklerine rağmen güçlü, Eco'dan hareketle, umut vaat eden bir isimdir. Şimdiye kadar *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi* (2017), *Bilinmeyen Sular* (2019) ve *Fil Gözü* (2024) adıyla üç öykü kitabı neşreden Yenice'yi akademik bir metne konu edecek kadar dikkate değer kılan husus, bu üç eserde de benzer kaygıları olması ve metinlerin ortak bir mesele etrafında toplanabilir nitelik taşımasıdır. Bahsi geçen mesele, yalnızlık teminin ısrarlı bir şekilde işlenmesidir. Yenice, tüm öykülerinin merkezine bu duyguyu koymakta ve metni onun üzerinden şekillendirmektedir. Bu makalede, Mevsim Yenice'nin yayımlanmış üç eseri üzerinden yalnızlık olgusu tartışılacaktır. Çalışmada erişilmesi amaçlanan varsayım ise Yenice'nin öykülerinde bu olgunun anlamı kuran bir unsur olduğudur. Bu itibarla önce yazarın hayatı ve eserleri üzerinde durulacak, daha sonra, yalnızlık temi çerçevesinde inceleme yapılacaktır.

1. Hayatı ve Eserleri

Mevsim Yenice, 1985'te İzmir'de doğmuştur. Üniversitede Fizik öğrenimi gören Yenice, 2010'lu yılların başında edebiyata yönelir ve öykü yazmaya başlar. Bu dönemlerde Murat Gülsoy'un yaratıcı yazarlık atölyelerine katılan Yenice, altZine'in¹ açtığı bir yarışmada "Açık Artırma" adlı öyküsüyle ödül alır. *Varlık* dergisi ve yayınlarının kurucusu Yaşar Nabi Nayır adına her sene verilen ve ancak otuz yaş altı adayların katılabildiği gençlik ödülüne 29 ve 30 yaşlarında iki ayrı

¹ altZine, 1998-2014 yılları arasında çıkan e-dergidir. Yekta Kopan'ın editörlüğünde 2007'ye kadar çıkan dergi, yayın hayatına bir süre ara vermiş ve 2010'dan sonra tekrar çıkmaya başlamıştır. Dergi; uzun yıllar kültür, sanat ve edebiyat alanında önemli metinlere yer vermiştir.

dosyayla başvuran Yenice, her ikisinde de “dikkate değer” bulunur. Mevsim Yenice, edebiyata ilk olarak, pek çok yazar gibi, dergilerle adım atmıştır. İlk öykülerini *Varlık*, *Öykülem*, *Sözcükler*, *Post Öykü* ve *Karahindiba* gibi dergilerde yayımlar. Yazarın dergiden kitaba geçişi 2017’de *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*’nin yayımlanmasıyla olur.

Mevsim Yenice’nin *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*’nde on bir öykü vardır. Yazar, bu eseriyle Notre Dame de Sion Edebiyat Ödülleri’nde Mansiyon Ödülü alır. Genel itibarıyla kendi içinde ve basit bir dille konuşan öykü kişilerinden oluşan eserde yazar, “ben dili”ni tercih eder. Baki Asiltürk’ün (2021: e-kaynak) de dediği gibi eser, insanla dolu öykülerden oluşur; insanın yeni zamanlar içindeki yerini sorgulayan, bozuk ve tutarsız gündelik akışa inat ve gündelik hayatın uğrakları içinde tekrar tekrar bakılmaya değer ayrıntıların altını çizer. Yenice’nin henüz ilk kitabı olmasına rağmen büyük bir ustalıkla kotardığı tematik uyum ve yalın Türkçe, onu çağdaş Türk öyküsü adına önemli bir figür olarak görmek için yeterlidir. Kahramanlarının hepsi ben diliyle konuşur ve tüm konuşmalar yalnız bir zihnin iç sorgulamasıdır. Daha açık bir ifadeyle öyküler, dıştan ve güçlü bir sesle dile getirilemeyen sorunların, kaygıların ve kavgaların içe dönük bir feryadıdır.

Yenice’nin ikinci eseri ise *Bilinmeyen Sular* (2019) adını taşır. Yazar, ilk eserindeki sade ve yer yer ironiye dayanıp komiği içeren dilini azaltmış olsa da yine sürdürür. Eserde on öykü vardır ve konu bakımından ilk kitabın devamı niteliğindedir. Eser, “bilinmeyen sular” başlığını taşısa da kahramanları yazarın ilk kitabından edindikleri tecrübelerle çok daha alışkın oldukları duyguları yaşarlar. Yenice’nin bu kitabında, ilkinde olduğu gibi, içinde bulunduğu duruma direnen ve onunla dövüşen kahramanlar yoktur, aksine, yaşamın olumsuzluklarını kabullenen daha edilgen tipler vardır. Belki de bu nedenle öyküler çok daha kısa ve karakterler birbirini tamamlayan iki figür durumundadır. Nitekim öykülerin çoğunda biri anlatıcı olmak üzere iki kişi vardır ve bütünüyle ne olaydan ne de durumdan söz edilebilir.

Fil Gözü (2024) ise yazarın üçüncü kitabı olup 2025 Haldun Taner Öykü Ödülü’ne değer görülmüştür. Diğer iki kitapta birinci tekil şahıs anlatımı tercih eden yazar, burada teklik üçüncü, hatta ikinci şahıs anlatıcısı kullanmıştır. *Fil Gözü*’nde Yenice, insan hayatındaki boşluklara odaklanarak bu boşluklardan doğan yalnızlıkları anlatmıştır. Yazarın bu kitaptaki en önemli başarısı geçmişte aileleri tarafından ihmal edilen bireylerin yetişkinlikte yaşadıkları yoksunluğu ve bu yoksunluğun yarattığı boşluğu güçlü bir biçimde ortaya koyabilmesidir. Nitekim sözü edilen boşluk duygusu hemen her öyküde bir leitmotif gibi tekrar etmektedir.

2. Sebepleri, Sonuçları ve Arınma Biçimleriyle Yalnızlığın Görünümleri

Modern öyküde bireyin hem içsel dünyasını hem de toplumsal konumunu ve bağlarını görünür kılan yalnızlık, sık işlenen bir temadır. Sözü edilen yalnızlık tek başına kalmak değildir. Zira Lars Svendsen’in (2018: 20) de belirttiği gibi tek başlılık; fiziksel anlamda etrafta kimsenin olmaması anlamına gelen niceliksel bir şeydir, buna karşın, yalnızlık bu fiziksel durum sonucunda ortaya çıkan olgudur. Mevsim Yenice’nin öykülerinde yalnızlık basit bir tek başlılık değil; sosyal kimliğin, aidiyetin ve anlamın boşlukta kaldığı bir varoluş biçimi olmanın yanı sıra anlatının merkezinde bulunan ve anlamı kuran en önemli unsurdur. David Hume (2009: 246), yalnızlığın insanlık için en büyük ceza olduğunu söyler. Oysa Yenice’nin öykülerinde kimi zaman bir özgürlük bileti olan yalnızlık her zaman için bir ceza olmaz. Nitekim bazen kahramanlar yalnızlığı ararlar ve onu bulduklarında tümüyle huzura ererler. Çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde sözü edilen farklılıklardan hareketle yazarın metinleri anlamlandırılmaya çalışılacaktır.

2. 1. Aile Kurumunun Sarsılması

Yalnızlık, Mevsim Yenice’nin öykülerinde sadece bireysel bir duygu durumu değil, aynı zamanda

toplumsal çözülmenin bir semptomu olarak işlev görmektedir. Özellikle aile kurumunun sarsılması, bireyin aidiyet duygusunu zayıflatarak onu varoluşsal bir boşluğa sürükler. Yenice'nin öykülerinde aile kurumu sevgisizlik, ilgisizlik ve bireye yüklenen veya yüklenmek istenilen sorumluluklarla sarsılmakta, aile bireylerinden biri veya birkaçı kendi içinde bir yalnızlık duygusuna kapılmaktadır. Özellikle sevgisizlik veya sevgiyi göstermeme durumu, aile içindeki bağların kopması ve bireyin yalnızlığa itilmesinde önemli bir etkiye sahiptir.

Yazarın ilki kitabı *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*'ndeki "Muz ve Kovboylar" adlı öyküde sarhoş babasıyla yaşayan bir genç ve babasının ona zorla muz yedirmesi, aralarındaki kavga ve sonrasında babasının sızması anlatılır. Öyküdeki merkez kişi olan genç, aynı zamanda anlatıcıdır ve babasıyla olan kavgasını, sevilmemiş olmayı ve babasına duyduğu öfkeyi kendi bakış açısından anlatır. Böylece babasıyla aynı evi paylaşmış olsa da gencin duyduğu yalnızlık ve babasına yönelik içinde büyüttüğü öfke hemen görülür. "*Birbirimizin nefesini kesiyorduk*" (Yenice, 2024a: 27) diyen anlatıcı genç, yaşadığı eve ait değildir; oradan kaçmak, uzaklaşmak istiyorsa da gidecek bir yeri yoktur. Sartre (1985: 11) bireyselliğin ancak yalnızlık, boğuntu ve kaygı içinde belirdiğini ve derinleştiğini belirtir. Öyküdeki merkez kişiyi, birey olmaya veya birey olduğunu idrak etmeye iten şey yalnızlıktır. Öykü, onun çaresiz görüntüsünün ve yalnızlığının oto-portresi gibidir. Görüntü veya bir fotoğraf karesini andıran atmosfer Yenice'nin ilk kitabındaki tüm öykülerde vardır. "Ya Da" adlı öyküsünde de "*diyelim ki ölüyüm şimdi ya da hafızamı silme teknikleri geliştiren bir şirket açıyorum*" (Yenice, 2024a: 65) diyerek intihar ettiği takdirde kendisinden sonra nelerin yaşanacağını düşünen bir gencin hikâyesi anlatılır. Bu kahramanın da anne ve babasıyla iyi ilişkileri yoktur: "*Babamla ikisinin benimle sürekli kavga hâlinde olduğunu herkes biliyor*" (Yenice, 2024a: 66). Onu intihar düşüncesine iten şey ailenin sorumsuzluğunu gösteren sevgisizliktir. Böylece genç adam sosyal ortamdan kopar ve somut dünyadan bu yolla kaçır. Yine aynı eserde yer alan "Okyanus Sesi" adlı öykünün kahramanı da benzer bir yalnızlık içindedir; o da ailesi tarafından ihmal edilmiş, yeteri kadar sevilmemiş, hatta abisine kıyasla geri planda tutulmuştur:

Ama bak, abim her şeyi bilir. Belki de ben ondan eksik biliyorum. O hepimizin yerine her şeyi daha fazla biliyor. Ne kadar iyi yürekli, biz yorulmayalım diye o kafa patlatıyor her şeye. Aşk dersin ona soracaksın, bilim ilim onun işi, ahlak bekçiliği sertifikası zihninin duvarlarında asılı zaten... Şimdi arayıp sorsam, 'Abim, sol kulağımda okyanus sesi var. Geçmiyor,' desem, 'Geri zekâlı sen okyanusa mı gittin de okyanus sesini bileceksin?' diye bir giriş paragrafı sunar. Sonra hız kesmeden, virajı açıktan alarak yola devam eder son sürat: 'Ne yazdı doktor ilaç olarak? Kullan kullan o antibiyotikler çok yararlı, ileride göreceğim seni ben.' Asfaltla birleşen yanmış lastik kokusunu buram buram hissettim resmen burnumda. Yavaş olsan birazcık be abiciğim. Seninle de bir şey konuşulmuyor. Yani ben abimin öğretmeni filan olsaydım, ki haşa haddime değil, durumu şöyle açıklamaya çalışırdım naçizane: 'Sizin çocuğun girişi, gelişmesi iyi de, sonucu sıkıntılı' Sonuç yok ki adamda. Hoşça kal demeden telefonu yüzüne kapatır, sen anlatır durursun, sonra anlarsın ki çoktan gitmiş. Muhabbeti beğenmezse masadan kalkar gider, sanırsın tuvalete gidip gelecek, bir daha geri gelmez. Neyse yüreğim sıkıldı işte. Uyumaya çalışmak en güzeliydi, ben de öyle yaptım (Yenice, 2024a: 78-79).

Bauman (2010: 33) herkesin sevgiye ihtiyaç duyduğunu ifade edip sevginin küçümsenmek, dışlanmak ya da sevilmemek gibi muhtelif şekillerde gösterilmesinin bireyi kendisine yönelik nefret geliştirmeye ittiğini vurgular. Benzer şekilde anlatıcı, Azime Eser, ailesinin abisine gösterdiği sevgiden mahrum kalışını ifade ederken kendisini onun karşısında daha başarısız kabul eder. Üstelik öykünün ilerleyen bölümlerinde yaşadığı sevgisizliği açıkça söyler. Anlatıcı, zihninde duyduğu ve adını okyanus sesi koyduğu bir sesle konuşurken babasının kendisini koruyacağını söyler. Buna karşılık ses de "*hani şu hep abini koruyan, abinden bir türlü sana zaman ayıramayan, seni sevmediğini düşündüğün baban mı koruyacak seni?*" (Yenice, 2024a: 83) diyerek karşılık verir.

Freud'un insan davranışlarının içgüdü denilen fizyolojik olaylardan kaynaklandığı yönündeki

görüşüne karşı çıkan Karen Horney, bozuk davranışların temeline adına “kültürel ortam” dediği aileyi yerleştirir (Geçtan, 1998: 237). Karen Horney için bireylerin yetişkinlik döneminde gösterdikleri nevrotik davranışları geçmişte yaşadıkları kaygılar besler çünkü ona göre “kişiliğin gelişiminde belirleyici olan çocuk ve ebeveyn arasındaki sosyal ilişkidir. Bu ilişki, daha sonraki yıllarda çocuğun çevresiyle kuracağı iletişimin temelini oluşturur” (Yavuz, 2024: 852). Mevsim Yenice’nin *Bilinmeyen Sular*’ındaki “Puantiyeli Plastik Bir Şemsiye” adlı öyküsünde anlatıcı terk edilir çünkü eşine ne ilgisini ne de sevgisini göstermiştir. Kadın daha sade, durgun, tutuk bir karakterdedir ve hayatı da bu şekilde yaşar. Buna karşın erkeğin tutkuları, hayalleri vardır. Bu noktada Horney haklı çıkar çünkü kadını bu denli tutuk yapan annesidir. Öyküde terk edilirken yaşanan o son sahne, her şeyi açıklar niteliktedir: “ ‘Tek istediğim senin tarafından sevildiğimi, değerli olduğumu hissetmekti,’ dedi. Derin bir nefes alıyor, ‘Beni seviyor musun?’ diye tekrarlayıp duruyordu. Kapıdan çıkmadan doğru şeyi bulup söylemezsem, onu kaybedecektim. ‘Gerekirse sana böbreğimi veririm ben,’ diyebilirdim. O kadar” (Yenice, 2020: 69).

Görüldüğü üzere kadın, “seni seviyorum,” diyememiş, onun yerine, “gerekirse böbreğimi veririm ben” diyebilmiştir. Oysa erkeğin talebi kadının böbreğini vermesi değil, sevgisini göstermesidir. Fakat kadının annesiyle yaşadıkları bunu engeller çünkü o başarıları abartan ya da çocukları güzel sözleriyle şımartan bir kişi değildir. Nitekim terk edildikten sonra annesini arayan anlatıcı, ona kendisini sevip sevmediğini sorar. Annesi ise “*gerekirse sana böbreğimi veririm ben, demek ki en çok seni seviyorum*” (Yenice, 2020: 69) diyerek yanıtlar. Bu noktada anlatıcı öznedeki sevgisini ifade edememe durumunun aileden gelen bir deneyimle, Horney’in deyimiyle, kültürel olduğu anlaşılmaktadır. Böylece Horney büyük oranda haklı çıkar çünkü onun bugünkü tutumlarını şekillendiren geçmişteki aile bağlarıdır.

Mevsim Yenice, aile içi ilişkilerde sevgi eksikliği sıklıkla işler. *Fil Gözü*’de “Lokal Anestezi” adlı öyküsünde annesi tarafından ısrarla görülmeyen bir kadının hikâyesini anlatır. Öyküye reflektör, bir metafor olarak eşlik eder: “*Kör edici reflektör ışığının altında can çekişerek bekleyenlerin benim için birbirinden farkı yoktur*” (Yenice, 2024b: 35). Reflektör, öykü içinde tüm iz ve belirtilere rağmen görünmemeyi temsil etmektedir. Anlatıcı özne, annesi tarafından yok sayılmış, diploma töreni gibi hayatının önemli kimi evrelerinde yalnız bırakılmıştır. Yetişkinlik döneminde ise bunu sorgulamış ve geçmişte yaşadıklarının sonuçlarını bugünde bir boşluk hissiyle deneyimlemiştir. Sözü edilen boşluk *Fil Gözü*’ndeki tüm öykülerde bir şekilde sezilir durumdadır. Örneğin kitabın ilk öyküsü “Konvansiyonel Akım” yine mutsuz bir çiftin hikâyesini anlatır. Öykü, kahraman anlatıcı tarafından anlatılır. Kadın, kocası tarafından sevildiğini düşünmez. Öykünün başında, uzaklarda bir atkestanesi görür ve onun kendisine daha yakın olduğunu söyler. Anlatıcı özne içten gelen bir huzursuzluğa sahiptir; eşini köpeğinden, daha doğrusu onunla kurduğu ilişkiden kıskanır:

Yıllardır nefret ettiğim bir şehirde evden çıkmadan yaşamamı sorun edip etmediğini düşünüyorum. Köpeklerle aralarındaki bağı kıskanıyorum. Birbirlerine kıyamamalarını, birinin işini gücünü bırakıp ötekini gezdirmek, oyun oynatmak için işten eve koşarak dönüşünü, ötekinin doğasına aykırı olmasına rağmen diğeri için kafeste yaşamayı kabul etmesini ama en çok da birbirlerine direnme işlerini (Yenice, 2024b: 13).

Freud (2018: 34), ilgi görmeyen her şeyin öldüğünü söyler. Sevginin ölmesi de ilgisizlikle ilgilidir. Yenice’nin öykülerinde aile kurumunu sarsan bir diğer husus da ilgisizliktir. *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*’nde yer alan “Burada Bir Yerde Olmalı” adlı öyküde anlatıcı özne, abisinin arkadaşı Kenny’yi bulmaya çalışır ve öykü ona rastlama düşüncesi etrafında gelişir. Aslında öykünün merkezinde iletişimsizlik vardır çünkü aile üyeleri ile sözü edilen abi arasındaki bağ tümüyle biyolojiktir ve duygusal olarak bir bağ kurmak çok zordur. Bunu çok sonradan fark eden anlatıcı özne, Kenny’yi arar çünkü onu bulmak, bir anlamda, abisini bulmaktır. Oysa onun gerçekten var

olduğu da belli değildir:

Biz Kenny'yi hiç görmedik. Ama abimin anlattığına göre onlar çok sık görüşüyorlardı. Hatta aralarından su sızılmıyordu. Kenny kadar eğlenceli biri zor bulunurdu. Kenny harika bir müzik zevkine sahipti. Kenny iyi yüzerdi. Kenny anlayışlıydı. Kenny yetenekli bir aşçıydı. Üstelik üniversitede de başarılıydı. Kenny aşağı, Kenny yukarıydı (Yenice, 2024a: 69).

Anlatıcı öznenin ifadesine göre abisi, ailenin dışında kalan farklı bir kümedir. Aile içinde onun balık tutmayı sevip sevmediği veya tatil günlerini nerede geçirmekten hoşlandığını bilen kimse yoktur. Bunu “*abim aslında kimdi?*” (Yenice, 2024a: 70) sorusundan anlamak da mümkündür. Görünüşe göre anlatıcının abisi, aile içinde ayrı bir küme olarak kalmış ve yalnızlığa terk edilmiştir. O ise kendi içinde kurduğu bir dünyayı zenginleştirip onunla var olmuştur.

Yenice'nin öykülerinde ilgisizliğin travma olarak ileri yaşlara etki ettiği de görülmektedir. “Yalandan Kim Ölmüş Ltd. Şti.” adlı öyküsünde Akel Hanım, şirketin sahibidir ve ihtiyacı olana yalan bulur. Ekseriyetle eşini aldatan gelip ondan yardım ister. Gürkan Bey de aynı sebeple gelmiştir. O anlatırken Akel Hanım da düşüncelere dalar ve babasını bir kadınla yakaladığı ana gider. Böylece şirketin yalnızca bir kâr amacı güden kuruluş olmadığı ve onun belleğindeki acı hatıraların yüzeye vuran görüntüsü olduğu anlaşılır. Akel Hanım sözü edilen olayı yaşadığında on yaşındadır. Öğle vakti okulda olması gerekirken babasının dükkânına gelmiştir çünkü okulda düşmüş ve bileği burkulmuştur. “*Külotlu çorabımın dizlerinin yırtık olduğunu görmediler*” (Yenice, 2024a: 94) diyen Akel Hanım, çocukluğunun ilgisiz bir aile içinde yalnız geçtiğini vurgular. Öykü, bütünüyle sevgisizlikten doğan ilgisiz evliliklerle sarsılan, dağılan ve yalnızlaşan aile kurumunu anlatır.

Bilinmeyen Sular'daki “Pes” öyküsü ise evlilikteki bir başka çıkmaza, tarafların birbirine ve kendilerine yabancılaşmasına eğilir. Öyküde, odada televizyon izleyen partnerine bakıp düşünen kadın, tanıştıkları gün oynadıkları oyunu düşünür. Çiftin oynadıkları bu oyunda kocası, babasının taklidini yapmaktadır. Kadın ise bu oyunun bitmediğini, ikisinin de yıllarca birbirinin taklidini yaparak geçindiklerini, aralarının soğuduğunu, kim olduklarını unuttuğunu düşünür ve “Pes ediyorum” diyerek, oyuna bir son verir. Çiftin yaşadığı yabancılaşmanın merkezinde ilgisizlik bulunur. Nitekim kadın çevresine, kendine veya aile kurumunun ürettiği değerlere karşı yaşadığı duygusal kopuş, boşluk hissi ve anlam arayışında başarısızlık yaşayınca oyuna son vermiştir.

Mevsim Yenice'nin öykülerinde aile kurumuna zarar veren ve bireyi yalnızlaştıran üçüncü durum ise aile fertlerinin isteklerinden ya da baskılarından doğan yalnızlıktır. *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*'ndeki “Durağan Yolcu” adlı öyküde anlatıcı özne, annesinin ölümünden sonra hayatı üzerine düşünmeye başlayan bir kadını anlatır. Öyküde, annesinin ölümünden sonra toplu taşıma kullanan kadının topluma ve kendine karşı yabancılaşması anlatılır. Şoförün “ilerleyin” ifadesine “*Ben de istiyorum ama nasıl yapacağımı bilmiyorum, dedim içimden. Çünkü ben bir süredir ilerleyemiyordum*” (Yenice, 2024a: 45) diyerek karşılık veren anlatıcı özne, hayatını annesine adanmıştır:

Annemin ölmesini beklerken neleri kaçırmıştım ben? (...) Peki onunla birlikte ölümü beklerken benden gidenler? (...) İyi bir evlat oldum ben. Sadece bu. Evlenmedim, barklanmadım. Çalışmadım, gezmedim. Hastalığı boyunca ona baktım. Tam on dört yıl. Her geçişimde koridordaki aynada kendimi gördüm. Tanıyamadım. (...) Evet ben iyi bir evlattım. Ve onu mezara koyduğum gün bu hayattaki görevim tamamlanmıştı. Bu evde, bu dünyada artık yapacağım bir şey kalmamıştı (Yenice, 2024a: 49).

Anlatıcı özneyi yalnızlığa iten şey hayatını annesinin beklentilerine, daha doğrusu, annesine adamasıdır. O, bütünüyle yalnız bir kişidir; evlenmemiş, çalışmamış, kendisiyle bile hiç baş başa kalamamış, kısacası, yaşamamıştır. Annesinin ölümü ise bir deprem gibi onu sarsmış ve gerçeklerle yüzleştirmiştir. Anlatıcı kahraman bütün hayatını bir kişinin etrafında döndürmüştür. Oysa

Tanpınar'ın (2019: 158) veciz ifadesinde belirttiği üzere “hayat kimsenin etrafında dönmez, herkesle beraber yürür.” Öyküde annenin ölümü, anlatıcı özne için aydınlanma anının başlangıcı olur ve giderek annesinden uzaklaşır. Denebilir ki ölüm, anlatıcı özne için gerçek anlamda bir uzaklaşmayı ifade eder. Bununla birlikte 2010 sonrası Türk öyküsünde ölüm genellikle yas/yitirme bağlamında ve kaybetme duyguları ekseninde gelişmiştir (Can, 2023: 408). Bu itibarla Mevsim Yenice'nin öykülerinde çoğunlukla ölüm değil, ölümler vardır. Zira ölen, öldüğüyle kalmaz ve yaşayanın hayatını etkilemeye devam eder. Yazar da ölümü, metafizik bir ürperti olarak değil, sonrasında hayatta kalanın yaşadığı bir içsel çatışma olarak işleme eğilimindedir. “Durağan Yolcu” adlı öyküde anne, her ne kadar ölmüş de olsa, yaşayanın hayatını sarsmaya ve onu toplumdan koparmaya devam eder. Bahsi geçen kopuş, kahramanı kendi içinde bir sorgulamaya yönlendirir ki aydınlanma da burada başlar.

Bilinmeyen Sular'daki “Kırk Saniye” adlı öykü, benzer bir hikâyeye sahiptir. Anlatıcı bir kadın kahramandır. Yaşını belli eden herhangi bir cümle yoktur ama bazı belirtiler yetişkin olduğunu düşündürür. Benzer şekilde yazlıkta tanıştığı erkek kahraman da öyledir. Öyküdeki erkek kahraman, kuşları görünce midesi bulanır. Anlatıcı özne sebebini sorunca çocukluğunda yaşadığı olayı anlatır:

On yaşlarında falandım, epey eskiden anlayacağın, hatta bizim buradaki yazlık bile yoktu o zamanlar daha. Karnemde bir sürü zayıf olunca babam sokağa çıkmama cezası vermişti. Günlerce pencerenin kenarından sokaktaki çocukları izledim. Sonra sıkıntıdan kuş tuzağı yapmaya başladım evin terasında. Uzunca bir ip, biraz buğday ve leğenle kolayca yapabilirsin. (...) Yakaladığım kuşları terastaki eşya deposuna koydum. Yem, su vermeye başladım. Bazen tüm günümü onlarla geçiriyordum. Onlara isim koyuyordum. Hasan'dı biri mesela. Sınıf arkadaşımın adı. Toraman vardı, en şişmanları diye öyle koymuştum. Çocukluk işte, koyuyordum bir şeyler. Ben kuşlarla arkadaş oldum iyice. Ben terasa çıkarken geldiğimi anlayıp ötmeye başlıyorlardı (Yenice, 2024a: 45).

Öyküdeki erkek kahraman babasının baskısı altında yalnızlaşır. Babası onu, o da kuşları hapseder. Çocuk olmasına rağmen babasına karşı yalnız ve yenik bir kişidir. Bu yenilgi ve baskı, onu yalnızlaştırmıştır. Anlattığı hikâyenin devamında ise babası ona kuşları hapsedtiği için öfkelenir ve kuşların sürülerinden uzak düştüğünü, artık kurtulmaları için ölmeleri gerektiğini söyler. Çocuk ise kuşların kafasını kopartır. Aradan seneler geçmesine rağmen kuş görünce midesi bu sebeple bulanır. Yenice'de ebeveyn baskısı ya da evlat ayırma aile kurumunun önemli sorunları arasında yer alır. *Fil Gözü*'ndeki “O” adlı öyküde bu defa bir anne, kızı üzerinde tahakküm kurar. Öyküde kadın kahraman dövmeceye gider ve yaptıracığı dövmeyi seçerken içinden çocukluğundaki travmaları dile gelir. Kahramanın özgüveni yıkılmıştır. Öyle ki hangi elle yazması gerektiğine bile karışılmıştır. “*Solak olmadığına kimseyi inandıramıyor*” (Yenice, 2024b: 47). Bu kahraman hayat boyu sindirilmiş ve fikri hiç sorulmamıştır. Böylece giderek içe kapanmış ve yalnızlaşmıştır. Yenice'de genellikle babalar oğullarını, anneler kızlarını yalnızlaştırır. Tahakküm, bireyleri sindirip şekillendiren ve daima içe doğru iten bir güçtür. Bu, apaçık bir psikolojik şiddettir.

Yenice'de psikolojik şiddetin görüldüğü ve bireyin, çevrenin istekleriyle yalnızlaştığı bir başka örnek ise kitaba ismini veren “*Bilinmeyen Sular*” adlı öyküdür. Öykü bir evliliğin çıkmaza girişini anlatır. Evlilik, çiftin çocuk sahibi olma konusunda ters düşmesiyle çıkmaza girer. Öykünün erkek kahramanı meseleye çekinerek yaklaşır ve sorunla yüzleşmekten kaçınır. Çevresi ise onun tedirginliklerini ve korkularını dikkate almaz, yalnızca, kendi beklentilerini dayatır. Bu baskı onu kaçışa yöneltir ve örtüden yaptığı mağaranın içine girer. Gasset'ye göre (1995: 62), insan yaşamının, insanoğlunun yalnızlığı gerçekte kendisinden başka bir şey bulamamasından kaynaklanmaz. Aksine, kendisinden başka koskoca bir evren vardır ve sorun da burada başlar. Nitekim insan, koskoca evren içinde yalnızdır. Öyküdeki erkek kahraman büyük bir kalabalık içinde yalnızdır. Anlaşılacak, kaygılarından arınmak ve en basit ifadeyle kaygısız bir iletişim kurmak istese de bu

mümkün değildir.

Görüldüğü üzere Mevsim Yenice öykücülüğünün temel özelliklerinden birisi de öykülerin çoğunlukla aile ile ilişkili olmasıdır. *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*'nde karakterler aileye mesafelidirler ve yalnızlık buradan doğar. *Bilinmeyen Sular*'da çok açık bir biçimde aidiyet sorunu yaşanır. *Fil Gözü*'nde ise aile ve karakterler arasındaki süreç boşluk üzerinden anlatılmaktadır. Nitekim yazar da bu kelimeyi birkaç defa kullanır. Boşluk, *Fil Gözü*'nün en belirgin metaforudur ve aile ile çoğu zaman anlatıcı durumunda olan karakter arasındaki gerilimden doğar. Yenice'nin öyküleri peş peşe okunduğunda içinde yaşanan toplumun yalnızlaşma evreleri, elbette aile üzerinden, açıkça okunabilir.

2.2. Hastalık, Yaşlılık ve Kimsesizlikten Doğan Yalnızlık

Mevsim Yenice'nin öykülerinde yalnızlığın ortaya çıkış nedenleri çeşitlilik arz eder ve bu çeşitlilik temanın derinleşmesini sağlar. Hastalık, bu bağlamda yalnızlığın hem fiziksel hem de psikolojik boyutlarını açığa çıkaran önemli bir unsur olarak karşımıza çıkar. Susan Sontag (2004: 11-22), hastalığın yalnızlaştırıcı etkisini ele alırken bireyin hem toplumdan hem de kendi bedeninden yabancılaşabildiğini vurgular. Bu perspektiften bakıldığında, öykülerde hastalık yalnızca bir arka plan değil, bireyin dünyayla kurduğu ilişkinin dönüşmesine neden olan merkezi bir deneyim olarak belirir.

Fil Gözü'nde kitaba ismini veren aynı adlı öyküde Çetin'in dayısı hasta ve yalnızdır. Gerçi onun yalnızlığında sadece hastalık yoktur, buna yaşlılık da eşlik eder. Benzer durum *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*'nin açılış öyküsü "Açıkartırma" için de geçerlidir. Anlatıcı öznenin, Ahmetcan'ın, dedesi, kendisini Freud sanır. Yaşlılığın beraberinde getirdiği hastalıkla bir köşede kalan dedeyle ancak torunu ilgilenmektedir: "*Dedemin canı sıkılmasın diye benim de o süre boyunca salonda ikamet etmem kararına varıldı*" (Yenice, 2024a: 15). İlerleyen zamanlarda ise bakımı iyice zorlaşır ve kendi isteğiyle bakımevine yerleşir. Yaşlılık ve hastalıktan doğan yalnızlığını orada, ölümüne kadar yaşar.

Kimsesizlik bir diğer yalnızlık sebebi olarak belirir. *Bilinmeyen Sular*'daki "Bataklık Balığı" adlı öyküde merkez kişi olmakla birlikte öykünün anlatıcısı da olan Theo ile bir ressamın hikâyesi anlatılır. Anlatıcının adı Theo, ressamınki ise John'dur. İkisinin ortak özelliği ise kimsesiz olmalarıdır. John, bir iş ilanı verir, Theo da başvurarak onun yanında çalışmaya başlar. Uzun yıllar süren bu ilişki giderek güçlenir. Ressamın işleri bozulunca ve yaşlanınca giderek içe kapanır. Theo'dan başka kimsesi yoktur. Ölene kadar onunla yaşar ve onu Tanrı'nın bir hediyesi olarak kabul eder. Daha önce de ifade edildiği üzere Yenice'nin bu kitabında yalnızlık, bilinmeyen bir olgu değil, aksine, bilinen ve kabullenilen bir alandır. John, tutuk kişiliğiyle yalnızlığı bilerek yaşar. Theo'ya duyduğu sevgi, onu çok iyi bildiği ve alışmak zorunda kaldığı bu duygudan bir nebze olsun çıkartabilmesi ile ilişkilidir.

2.3. Modern Bireyin Çıkmazları

Modern toplumda birey, kapitalizmin getirdiği teknolojik ve ekonomik olanaklara bağlı olarak önemli bir değişim geçirmiştir. Marshall Berman (2012: 21) modernliğin bir yanıyla serüven, güç, coşku ve gelişme gibi olanakları sunduğunu diğer yanıyla da var olan her şeyi tehdit ettiği bir ortam inşa ettiğini belirtir. Sözü edilen modernlik içinde birey içe dönük bir yaşamı benimsemiştir. "Sanayileşme ve kentleşme insan ilişkilerini kökünden değiştirmiştir. Cemaat olma duygusu yitip gitmiştir. Artık insan kendi başına bir bireydir." (Sürgit, 2019: 456). Lars Svendsen (2018: 35) insanın toplumsal bir varlık olduğunu belirtirken Bauman da insanın bir cemiyyete sahip olmasını, daha doğrusu cemiyyetin içinde bulunmasını faydalı bulur (Bauman'dan akt. Talu, 2010: 149).

Oysa gelinen noktada birey, cemiyeti bir otorite olarak kabul edip kendi yaşam biçimini tümüyle onun üzerinde kurgulamaktadır. Toplumsal hayatın işleyiş biçimi insanlar arasındaki ilişkiyi de dönüştürmüş ve yalnızlığı öne çıkarmıştır. Zygmunt Bauman (2018: 25-39), “akışkan modernite” adını verdiği kavramla bireylerin kalıcı bağlar kurmakta zorlandığı ve ilişkilerin geçicileştiği bir dünyada yalnızlığın kaçınılmazlaştığını ortaya koyar. Mevsim Yenice’nin öykülerindeki yalnızlık durumları sosyolojik kırılmanın edebî temsili olarak okunabilir. Aile bağlarının zayıflaması, aşırı bireyselleşmenin bir sonucu olarak görülebilir. Yenice’nin *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*’ndeki “Böyle” başlıklı öyküsünde ölen bir kocanın ardından kalanlarla yaşamaya çalışan bir kadının kocasına hitaben yazdıkları anlatılır. “*Hayatının aşkının ben olmadığımı, biz tanışmadan az evvel onu kaybettiğini anlattı arkadaşın*” (Yenice, 2024a: 62) diyen kadın, kocasını öldükten sonra tanımaya başlar. Kocasının ölümünden sonra eve gelen herkes ona kocasıyla ilgili yeni bir bilgi verir. Bu öykü, aynı evin içindeki insanların bile birbirinden ne denli kopuk olduğunu ortaya koymaktadır. Yazarın *Fil Gözü*’ndeki “Solo Test” adlı öyküsü ise anlaşılacak istenen bir kahramanın yalnızlığını ortaya koyar. Öykü kahramanı ailesi tarafından görülmez; kaygıları, istekleri, hatta sevgisi bile görülmez. Giderek yozlaşan ve yalnızlaşan aile içinde büyüyen kahramanda bu yalnızlık bir boşluk oluşturur. Benzer bir kurgu “Buzda Balık Avı” adlı öyküde de vardır. *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi* ve *Bilinmeyen Sular*’da sarsılan aile kurumunun yarattığı boşluk burada gün yüzüne çıkar. Yalnızlık, modern çağda, iletişim olanakları arttıkça çoğalan bir olgu hâline gelmiştir. Mevsim Yenice, *Bilinmeyen Sular*’ı “Alkor ve Mizar”’a ithaf eder. Bilindiği üzere Mizar ve onun daha sönük olan eşi Alkor, Büyükayı takımyıldızında yer alırlar ve çıplak gözle görünecek biçimdedirler. Sözü geçen iki yıldız, çıplak gözle bakıldığında, birbirine çok yakın görünürler. Oysa aralarında ışık yılı mesafe vardır. Yenice, “Göründüğünden Daha Uzak” başlıklı öyküsünü de bu alegori üzerine kurar ve insanların her ne kadar yakın gibi görünseler de aslında birbirine çok uzak olduklarını ifade eder. Öyküdeki anlatıcı, karşı apartmandaki kadını izler, ona çok yakın gibi dursa da aslında ondan çok uzaktadır. Yenice’nin alegorisi modern insanın diğerleriyle olan mesafesine eleştiri getirir. Yazar, “Dostlar Böyle Yapar Çünkü” başlık öyküsünde ise şehirden ayrılmak isteyen, daha doğrusu ayrılmayı düşünen bir kahramanın arkadaşıyla yaptığı sohbetini anlatır. Öykü, gitmek ve kalmak arasındaki kararsızlıktan beslenir. Görünen o ki bu kararsızlık hâli ilk olmadığı gibi son da değildir ve kahraman da hiçbir yere gitmeyecektir. “*Hiçbir yere gidemeyecek, biliyorum. Kendimden*” (Yenice, 2020: 42) diyen anlatıcı birbirine yakın dursalar da asla gerçek duygu ve düşüncelerini dile getiremeyen iki arkadaşın durumunu imler. Nitekim her ikisi de aynı şehirde olsalar da bulundukları yere ait değildiler.

2.4. Yalnızlıktan Arınma Arzusu

Modern birey, yalnızlık duygusunu aşabilmek adına toplumsal veya bireysel çözüm yolları geliştirebilir. Mevsim Yenice’nin öykülerinde bu çözüm yollarını iki başlık altında toplamak mümkündür. İlki arkadaş arayışdır ve burada kişiler, yalnızlığı aşmak ve cemiyete karışmak için başka bir kişiden yardım almaya çalışır. Diğerinde ise toplumdan tamamen ümidini keser ve kendi içine döner. Burada inşa ettiği ikincil bir benlikle bir yandan yalnızlığını derinleştirirken diğer yandan onu aşmaya çalışır.

Octavia Paz (1982: 228), yalnızlığı insan duygusunun en derindeki gerçeği olarak görür ve yalnız olduğunu bilen, başkasını arayan tek canlının insan olduğunu kaydeder. Yenice’nin kimi yalnız kahramanları da çeşitli ilişkiler kurarak yalnızlığını aşmaya çalışırlar. *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*’ndeki “Tilkiler Aç Mı Kalsın?” başlıklı öyküde üroloji polikliniğinde tanışan iki kişinin, anlatıcı olan Mustafa ile İsmail’in, sonrasında arkadaş olmaları anlatılır. Mustafa ve İsmail bir neden

aramadan arkadaşlık kurabilmişlerdir. Yenice'nin öyküsü erkeklerin arkadaşlık kurarken çok daha az detaya takılmasını imlemektedir. Nitekim Mustafa, İsmail'i birlikte çıktığı yolculukta tanır. "Açıkartırma" adlı öyküde dedenin yalnızlığını bastırıldığı arkadaşı torunu olur. "Durağan Yolcu"da kahraman topluma karışarak, toplumla kaynaşarak yalnızlıktan kurtulmak ve bir anlamda kendisini keşfetmek ister ama yapamaz. "Kırk Saniye" başlıklı öyküde kahramanın çatı katındaki yalnızlığını örten arkadaş, kuşlar olur. Nitekim çocuğun onları hapsedmesi, yalnızlığını bastırma arzusundan doğmuştur.

Yenice'nin "Okyanus Sesi" adlı öyküsündeki anlatıcı özne önce bir arkadaş arayışında bulunur. Öykünün kahramanı olan anlatıcı çok yalnızdır. Öyle ki Çiko ile bile konuşur. Çiko, esasen, İtalyan ressam Bruno Amadio'nun 1980'li yıllarda yapmış olduğu ve "Ağlayan Çocuk" adını taşıyan tablodaki gözleri yaşlı, masum bir erkek çocuğunun adıdır. Tablo, bir dönem pek çok yangında evde yanmamış hâlde bulunduğu öne sürülerek İngiltere'de lanetli olarak ilan edilmiştir. Öykünün kahramanı lanetli ilan edilen bir çocukla bile arkadaş olmayı göze alır. Bu olmayınca kafasının içinde bir ses türer. Onunla sohbet eder ama bir süre sonra ona da tahammül edemeyip kendisine sığınır ve sessizliği tercih eder.

Sonuç

Mevsim Yenice'nin öykülerinde yalnızlık ilk kitaptan itibaren işlenen bir olgudur. Yazarın *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*'nde yalnızlık mücadele edilen, aşılacak istenilen bir durumdur. Kahramanlar yalnız olduğunu bilir ve onu aşmaya çalışır. Bir bütün olarak okunduğunda kitaptaki hemen her öykünün kahramanı, yalnızlığını bilen ve onu aşmaya çalışan bireyler olarak öne çıkar. Buna karşın *Bilinmeyen Sular*'da ise artık yalnızlık bilinen ve belli sınırlar dahilinde kabul edilen bir olgu hâline gelmiştir. Yenice bu eserinde yalnızlığın fotoğrafını çekmiş gibidir. Kahramanların hemen hepsi aynı sesle, aynı duyguyu ifade ederler. Yalnızlığın cinsiyeti ve yaşı yok gibidir. *Bilinmeyen Sular*'da yalnızlığın sadece sesi vardır ve bu herkeste ortaktır. Bu ses içinde biraz olgunca kabullenışı barındıran kederdir. *Fil Gözü*'nü betimleyen sözcük çok açık bir biçimde boşluktur. Nitekim yalnızlık geçmişte yaşanılmış bir olguyken bugünde bir boşluk hissiyle ortaya çıkar. Kahramanlar yalnızlığı veya ötekileştirilmeyi bir dönem yaşamış fakat bunun yarattığı sorunlarla ancak yüzleşebilmişlerdir.

Öte yandan Yenice'nin öykülerinde yalnızlığın çıkış noktası ortaktır ve bu açıkça ailedir. Yenice, aile üzerinde ısrarla durmakta, tüm sorunların çıkış yeri olarak aileyi işaret etmektedir. Nitekim yalnız kahramanların neredeyse hepsi çocukken sevilmemiş, ötekileştirilmiş, dövülmüş, terk edilmiş ve baskılanmış kişilerden oluşmaktadır. Yetişkinler ise anlaşılamayıp veya gereğinden fazla aidiyet ya da sorumluluk duyup kendi yaşamından ödün vermiş ve böylece yalnız kalmışlardır. Sözü edilen her iki durum da modern bireyin sıklıkla karşılaştığı sorunlar arasında yer alır.

Sonuç itibariyle Mevsim Yenice'nin öykülerinin büyük bir bölümünde yalnızlık teması merkezi bir konumda bulunur ve anlatı onun etrafında şekillenir. Karakterler arasındaki iletişim kopuklukları, aile içi yabancılaşma, toplumsal aidiyet yitimi ve bireysel içe kapanış gibi unsurlar, olay örgüsünün temel çatışma alanlarını meydana getirir. Bu bağlamda yalnızlık, yalnızca tematik bir tekrar niteliği taşımaz, aynı zamanda, olayların kuruluşunu, karakterlerin yönelimlerini ve anlatıdaki gerilim unsurlarını belirleyen yapısal bir işleve dönüşmektedir. Sözü edilen işlev yazarın öykücülüğünün en belirgin özellikleri arasında yer alır.

Kaynakça

- Asiltürk, B. (2021). “Tekme Tokatlı Şehir Rehberi’nin ‘Ben’leri”. <https://www.k24kitap.org/tekme-tokatli-sehir-rehberinin-benleri-3354>. Erişim Tarihi: 05.03.2026.
- Bauman, Z. (2010). *Etiğin Tüketiciler Dünyasında Şansı Var mı?*, çev. F. Çoban ve İ. Katırcı, Ankara: De Ki Yayınları.
- Bauman, Z. (2018). *Akışkan Modernite*, çev. Sinan Okan Çavuş, İstanbul: Can Yayınları.
- Berman, M. (2012). *Katı Olan Her Şey Buharlaşıyor*, çev. Ümit Altuğ ve Bülent Peker, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Can, M. (2023). “Öykünün Genç Kuşağı: Son Dönem Türk Öykücülüğüne Genel Bir Bakış”, *Türk Dili*, S. 862, s. 397-421.
- Eco, U. (2011). *Genç Bir Romancının İtirafı*, çev. İlknur Özdemir, İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi.
- Freud, S. (2018). *Aşkın Psikolojisi*, çev. A. Cem İdemen, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Gasset, J. O. y. (1995). *İnsan ve Herkes*, çev. Neyyire Gül Işık, İstanbul: Metis Yayınları.
- Geçtan, E. (1998). *Psikanaliz ve Sonrası*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Hume, D. (2009). *İnsanın Doğası Üzerine Bir İnceleme*, çev. Ergün Bayhan. Ankara: BilgeSu Yayıncılık.
- Paz, O. (1982). *Yalnızlık Dolambacı*, çev. Bozkurt Güvenç, İstanbul: Bayraktar Yayınevi.
- Sartre, J. P. (1985). *Varoluşçuluk*, çev. Asım Bezirci, İstanbul: Say Yayınları.
- Sontag, S. (2004). *Metaforik Olarak Hastalık*, çev. Osman Akınhay, İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Sürgit, B. (2019). “Modern Bireyin Yalnızlaşması ve Yabancılaşması Bağlamında Apartman Yaşamı ve Cahit Zarifoğlu’nun ‘Eksik Yol’ Başlıklı Öyküsü”, *TUDED*, 59(2), 449-466.
- Svendsem, L. (2018). *Yalnızlığın Felsefesi*, çev. Murat Erşen, İstanbul: Redingot Kitap.
- Talu, N. (2010). “Modernlik Söylemi: Endişeli Bakışlarda Modern Birey”, *METU JFA*, 27, (2), 141-171.
- Tanpınar, A. H. (2019). *Mahur Beste*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Yavuz, Y. (2024). “Buket Uzuner’in İki Yeşil Susamuru Romanında Nevroz ve Sebepleri”, *DTCF Dergisi*, S. 64, s. 849-71.
- Yenice, M. (2020). *Bilinmeyen Sular*, İstanbul: Can Yayınları.
- Yenice, M. (2024a). *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*, İstanbul: Can Yayınları.
- Yenice, M. (2024b). *Fil Gözü*, İstanbul: Can Yayınları.